

Reflectie

Titel

Hoe samenwerking, verandering en voorlichting zorgen voor meer en betere ESCo projecten in Nederland.

Afstudeeronderwerp

Een onderzoek naar de ontwikkeling van Energy Service Companies op de Nederlandse vastgoedmarkt.

Versie P5 rapport
Inleverdatum 11-04-2014

Personalia

Naam: Christine Anna Metta van Oeveren
Studienummer: 1311204
Adres: Noordeinde 182a
2514GR Den Haag
Telefoonnummer: +316 28 10 21 25
Email adres: christine.oeveren@gmail.com

Organisatie

Technische Universiteit Delft
Master richting: Real Estate & Housing
Laboratorium: Design & Construction Management
Hoofdmentor: ir. A.J. van Doorn
Design & Construction Management
Tweede mentor: ir. N.M.J.D. Tillie
Urban Landscape Architecture, Duurzaamheid
Gecommitteerde: mw. dr. M.E.A. Haffner

Afstudeerbedrijf

Bedrijf: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland – Voormalig AgentschapNL
Begeleiders: Selina Roskam
Adviseur Energie besparing in de gebouwde omgeving
Hans Korbee
Programma adviseur

Reflectie

In de reflectie wordt er opnieuw gekeken naar de leerdoelen die opgesteld waren voor het P2 rapport. En verder wordt er gereflecteerd op wat er anders had gekund in het onderzoek. De reflectie is opgedeeld in een aantal onderwerpen: leerdoelen, proces, resultaat en circulaire economie.

Leerdoelen

- Kennis en inzicht verkrijgen in projectorganisaties
- Kennis en inzicht verkrijgen in innovatieve en duurzame processen
- Kennis en inzicht krijgen in de financiële en contractuele kant van projecten
- Ervaring op doen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek

De leerdoelen zijn geschreven aan het begin van het onderzoek. Toen ik begon met het onderzoek maakte ik gebruik van het Standaard Taak Beschrijving 2009 waarin het formele proces van een project centraal staat. Ik merkte dat ik daarin de sociale kant van het project niet kwijt kon. Door lang en veel te praten met bekenden ben ik vervolgens over gestapt naar een andere manier om het onderzoek te structureren. Wat ik me daar niet helemaal bij gerealiseerd had was dat ik nu ook niet zo goed dat bestaande model kon gebruiken voor het uiteindelijke resultaat. Met de gebruikte methode is het doel om inzicht te krijgen in de projectorganisaties wel gelukt. Ik ben echter wel pas te laat gaan letten op wat ik als eindresultaat ging gebruiken.

Het kennis en inzicht krijgen in financiële en contractuele kant van het project is gelukt tot op een bepaalde hoogte. Het onderzoek is erg breed, maar de basis informatie over de financiën en de contracten staan er wel in. Ik denk dat als ik hier echt inzicht in wil krijgen dat ik dan een keer een project helemaal moet doorlopen in de praktijk.

In de interviews kwam naar voren dat er verandering voor nodig is voor de ESCo projecten. Hierdoor ben ik me verder gaan verdiepen in wat verandering allemaal is en wat dat voor een gevolgen heeft gehad voor een projectorganisatie. Dat vind ik interessant en ik ben er ook blij mee dat ik dat heb kunnen verwerken in het resultaat. Ik denk dat de verander processen die de ESCo projecten meemaken niet uniek zijn. Er zijn constant veranderingen waarmee we in aanraking komen, alleen realiseren we dat niet altijd. Veranderen is een moeilijk proces en dat geldt helemaal als het gaat over het veranderen van bedrijfsmodellen. Ik verwacht ook zeker niet dat de hele markt verandert naar prestatiegericht werken. Ik denk echter wel dat prestatiegericht werken een eerste opstap kan zijn naar een efficiëntere economie, waar minder verspilling van geld en grondstoffen is.

Een ander punt waar ik moeite mee heb is met wetenschappelijk onderzoek. Ik heb er dankzij dit onderzoek wel meer inzicht in gekregen, maar het gaat niet heel gemakkelijk. Bij het onderzoek heb ik heel erg veel informatie te verwerken gekregen en er was een moment waarop ik niet meer wist hoe ik het vorm moest geven. Ik denk dat een fout van mij ook is geweest dat ik eerst ben gaan verzamelen en daarna pas ben gaan kijken hoe het verwerkt kon worden.

Het kennis en inzicht verkrijgen in innovatieve en duurzame processen is een punt dat behaald is. ESCo projecten zijn nieuw en innovatief en gebruiken duurzaamheid om geld te verdienen. Ik ben nog steeds enthousiast over de ESCo methode en zie er ook een groeiende markt in, echter merk ik wel dat ik de neiging heb om het onderzoek zo breed te trekken dat ik alle nieuwe modellen mee kan nemen. Dat is een zwak punt van mijn onderzoek, het is erg breed. Wel kan mijn onderzoek dienen als een probleemanalyse voor vervolgonderzoeken, die meer de diepte in gaan en minder breed blijven.

Proces

Wat eigenlijk al naar voren is gekomen is dat het proces niet volledig zo gelopen als van te voren bedacht. Tijdens het onderzoek is er keuze gemaakt om verder te gaan met een ander model voor de analyse. Hiermee viel alleen ook een deel van de hypothese weg. Daardoor vind ik dat het onderzoek niet de wetenschappelijke ruggengraat heeft die het had kunnen hebben. Achteraf praten is natuurlijk makkelijk, maar als ik het over zou kunnen doen, dan had ik het heel anders aangepakt.

Begeleiding

Ik had de luxe positie dat ik meerdere begeleiders had, twee bij de TU en twee bij RvO.nl. Beide partijen stuurde op andere punten in mijn onderzoek. Het was aan mij om de prioriteiten tussen de twee te verdelen. Vanuit RvO.nl heb ik veel kennis en kunde mee gekregen die me erg goed hebben ondersteund. Ook zijn mijn begeleiders van RvO.nl op de goede momenten kritisch geweest en ze gaven mij de ruimte om zelf een oplossing voor het kritiek te vinden. Ik heb hier dan ook erg veel geleerd, niet alleen over ESCo's maar ook over mezelf.

Vanuit de TU was de begeleiding niet altijd even consistent en ik ben van mening dat dat invloed heeft gehad op de wetenschappelijkheid en de consistentie van het rapport dat er nu ligt. Het is niet dat ik niet tevreden ben, maar ik heb mijn twijfels over mijn wetenschappelijke kwaliteiten en had daar misschien meer ondersteuning in moeten zoeken.

Resultaat

Tijdens het onderzoek heeft de probleemanalyse een groot deel van de tijd ingenomen. Hierdoor heb ik minder tijd en energie gestopt in het eindresultaat. Ik zou het eindresultaat veel uitgebreider willen hebben door een website te maken en daarin de procesbeschrijving zo te implementeren dat de variabelen geselecteerd kunnen worden en er een specifieke procesbeschrijving voor een project uit zou rollen. Dit was echter net een stap te ver binnen het afstudeeronderzoek. Ik ben wel tevreden over het eindresultaat. Ik denk dat de procesbeschrijving inzichten kan geven in de verschillende processen die allemaal naast elkaar lopen bij een ESCo project. En ik denk dat de website een laagdrempelige manier is voor mensen om zich in te lezen in de ESCo methode. Tijdens het afstuderen heb ik me steeds laten inspireren door andere duurzaamheidsinitiatieven, waar geen plek voor was in mijn afstuderen. Daarom heb ik de website uitgebreid met een Blog waar ik mijn niet wetenschappelijke ideeën kwijt kan.

Het goede aan een website is dat hij aangepast en aangevuld kan worden en dat er mensen op kunnen reageren. De kennis die ik op heb gedaan met dit onderzoeksrapport kan ik delen en zal zich in de loop van de tijd alleen maar verder ontwikkelen, maar omdat het afstuderen nu afgelopen is kan ik dat op de site zetten.

Circulaire economie

Bij het kiezen van mijn onderzoeksonderwerp heb ik getwijfeld tussen circulaire economie en ESCo's. De theorie van circulaire economie streeft er naar om de huidige weggooi economie waarin we zitten meer circulair te maken en is ontwikkeld door de Ellen McArthur foundation. Ellen McArthur is een vrouw die een zeilreis ging maken en er achter kwam dat het belangrijk was om de 'afval' producten die we hebben her te kunnen gebruiken. Hiervoor zijn 8 basis principes opgesteld voor een nieuwe circulaire economie:

1. **Waardebehoud** wordt gemaximaliseerd door eerst te kijken naar producthergebruik, vervolgens hergebruik van onderdelen en als laatste hergebruik van grondstoffen.
2. Producten worden zo **ontworpen** en **gemaakt** dat deze aan het eind van de gebruiksfase makkelijk demontabel zijn en materiaalstromen eenvoudig gescheiden kunnen worden.
3. Tijdens productie, gebruik en verwerking van het product worden **geen schadelijke stoffen** uitgestoten.

4. De onderdelen en grondstoffen van 'gebruiksproducten' (zoals een lamp) worden hergebruikt zonder kwaliteitsverlies (bijvoorbeeld in een nieuwe lamp, maar wellicht wel in een nieuwe laptop, bijvoorbeeld).
5. De grondstoffen van 'verbruiksproducten' (zoals tandpasta) zijn biologisch afbreekbaar en worden (na eventuele onttrekking van nog waardevolle grondstoffen) teruggegeven aan de natuur.
6. Producenten behouden het eigendom van gebruiksproducten, klanten betalen voor het gebruik ervan, niet voor het bezit. Een andere mogelijkheid is dat de producent het product terugkoopt aan het einde van de levensduur.
7. Omdat de prestatie van het product de waarde bepaald, wordt het leveren van de juiste kwaliteit extreem belangrijk voor de producent.
8. Een van de meest belangrijke succesfactoren is (cross-sectorale) ketensamenwerking gericht op het creëren van meervoudige waarde. Hierbij vermeerderd niet alleen de economische waarde van alle bedrijven in de keten, maar ook de ecologische en sociale waarde. (mvo.nl,2014)

Ik denk dat de verschuiving die hier wordt genoemd van een samenleving die afhankelijk is van producten naar een samenleving die afhankelijk is van diensten heel erg interessant is. De reden waarom ik voor ESCo's heb gekozen is omdat de circulaire economie principes nog niet direct toegepast worden in Nederland en ik het daarom lastig vond om hier een vraag en probleem stelling om heen te vormen. De ESCo markt heeft een duidelijk probleem. Het gaat in Nederland gewoon niet zo soepel. Wel denk ik dat de ESCo's een aspect bevatten die kan leiden tot de ontwikkeling van een meer circulaire economie. Door de leverancier af te rekenen op de prestatie en niet meer op het te leveren product en foutmeldingen wordt de leverancier geprikkeld om meer prestatie en kwaliteit te leveren. Hierdoor wordt er een voordeel gecreëerd om de maatregelen verder te ontwikkelen en te innoveren. In mijn ogen kan de ESCo methode en dan in bijzonder de prestatie gerichte samenwerking gezien worden als een stap in de richting van een circulaire economie. Misschien erg kort door de bocht, maar ik denk dat het niet mogelijk is en dat we het ook niet moeten willen om in een keer over te stappen op een circulaire economie dat is een te grote verandering.

Op mijn website Bouwblauw.nl zal ik verder gaan met het beschrijven van mijn ideeën over een duurzamere en efficiëntere economie en zal ik de lessen die ik heb geleerd door het onderzoek en de ESCo's toepassen.